

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Bakalářská práce

Zpracování plánu péče pro lokalitu Cikánský vrch v Novohradských horách

Vypracoval: Monika Rokosová
Vedoucí práce: Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.
České Budějovice 2013

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, literatury a dalších zdrojů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce fakultou, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování:

Ráda bych chtěla poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Jiřímu Ryplovi, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály při tvorbě této bakalářské práce.

ROKOSOVÁ, M. (2013): Zpracování plánu péče pro lokalitu Cikánský vrch v Novohradských horách. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie, 60 s.

ABSTRAKT

Cílem této práce je sestavení plánu péče o přírodní památku Cikánský vrch v Novohradských horách dle platné metodiky pod č. j. M/100856/04, ve znění pozdějších předpisů. Úvodní část práce je věnována popisu literatury a metodice. Další část práce je zaměřena na fyzicko-geografickou charakteristiku Cikánského vrchu z hlediska Novohradských hor. V následující kapitole je zpracován samotný plán péče. V této části je seznam a lokalizace kryogenních mezoforem, které by měly být tímto prostřednictvím chráněny. Poslední část práce je zaměřena na možnosti realizace plánu péče. Tato bakalářská práce je doplněna i o mapové přílohy, které jsou vytvořeny za pomoci systému GIS. Neméně důležitou součástí této práce jsou i fotografické přílohy, pořízeny přímo v dané lokalitě.

Klíčová slova: Cikánský vrch, kryogenní mezoformy, Novohradské hory, plán péče, přírodní památka

ABSTRACT

The aim of this thesis is to create a care plan for the natural monument Cikánský hill in Novohradské mountains according to the applicable methodology under ref M/100856/04, as amended. The introduction is dedicated to the description of literature and methodology. Second part is focused on the physiographic characteristics of Cikánský hill in terms of Novohradské mountains. In this part of thesis, the list and location of cryogenic mesoform which should be protected by the following means are shown. The last part is focused on the possibility of implementing the care plan itself. This work is complemented with maps attachments that are created with the help of GIS system. The thesis contains also photographic exhibits taken directly in the place.

Keywords: Cikánsky hill, cryogenic mesoforms, Novohradské mountain, plan of care, natural monument

OBSAH:

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE	7
2. REŠERŠE LITERATURY	8
3. METODIKA	10
4. POLOHA A VYMEZENÍ OBLASTI	13
5. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO ÚZEMÍ V NOVOHRADSKÝCH HORÁCH	14
5.1. Geologické poměry	14
5.2. Geomorfologické poměry	15
5.3. Klima	17
5.4. Hydrologické poměry	19
5.5. Půdní poměry	21
5.6. Biogeografie	22
5.6.1. Fytogeografie	22
5.6.2. Zoogeografie	23
5.7. Ochrana přírody a krajiny	24
6. PLÁN PÉČE O PŘÍRODNÍ PAMÁTKU CIKÁNSKÝ VRCH – NÁVRH NA VYHLÁŠENÍ	25
6.1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉM ÚZEMÍ	26
6.1.1. Základní identifikační údaje	26
6.1.2. Údaje o lokalizaci území	26
6.1.3. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	27
6.1.4. Výměra území a jeho ochranného pásma	28
6.1.5. Překryv území s jinými chráněnými územími	28
6.1.6. Předmět ochrany ZCHÚ	29
6.1.7. Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu	30
6.1.8. Cíl ochrany	30
6.2. ROZBOR STAVU ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ S OHLEDEM NA PŘEDMĚT OCHRANY	30
6.2.1. Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	30
6.2.2. Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti i budoucnosti	33
6.2.3. Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	34
6.2.4. Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	34
6.2.4.1. Základní údaje o lesích	34
6.2.4.2. Základní údaje o útvarech neživé přírody	35
6.2.5. Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup	36
6.3. PLÁN ZÁSAHŮ A OPATŘENÍ	37
6.3.1. Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	37

6.3.1.1. Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	37
6.3.1.2. Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	38
6.3.2. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	38
6.3.3. Zaměření a vyznačení území v terénu	38
6.3.4. Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	38
6.3.5. Návrhy na vzdělávací využití území	39
6.3.6. Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	39
6.4. ZÁVĚREČNÉ ÚDAJE	39
6.4.1. Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů	39
6.4.2. Použité podklady a zdroje informací	40
6.4.3. Seznam používaných zkratk	42
6.4.4. Plán péče zpracoval	42
6.4.5. Přílohy	43
7. MOŽNOSTI REALIZACE PLÁNU PÉČE O PŘÍRODNÍ PAMÁTKU CIKÁNSKÝ VRCH	48
8. ZÁVĚR	50
9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
10. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	56
11. SEZNAM MAPOVÝCH, TABULKOVÝCH A FOTOGRAFICKÝCH PŘÍLOH	57

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE

V dubnu 2012 si autorka na katedře geografie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vybrala téma: Zpracování plánu péče pro lokalitu Cikánský vrch v Novohradských horách. Hlavním důvodem výběru tohoto tématu byl osobní zájem o zmíněnou lokalitu.

Cikánský vrch (806 m n. m.) se nachází asi 2 km jihovýchodně od Benešova nad Černou v katastrálním území Hartunkov. Cikánský vrch je výrazným a významným bodem severní části geomorfologického okrsku – Leopoldovská vrchovina. (Demek, Mackovčín et al., 2006; Balatka, Kalvoda, 2006). Cikánský vrch je výrazný svým geologickým a geomorfologickým fenoménem. Sledovaná oblast je bohatá i na kryogenní mezoformy. Významná je zde především kryoplanační terasa, skalní hradba, tory, mrazový srub a kamenná moře. Tyto zmíněné kryogenní mezoformy, které se na Cikánském vrchu nachází, by zasloužily vyšší stupeň ochrany, a to především z důvodu zachování krás přírody, které se na sledované lokalitě nachází. Dalšími lokalitami, které jsou významné jako Cikánský vrch je v Novohradských horách hned několik např. Vysoká, Myslivna, Zaječí vrch a další. (Rypl, 2013)

V současnosti jsou Novohradské hory přírodním parkem, který byl vyhlášen Krajským úřadem v Českých Budějovicích v roce 2000. Přesto díky přítomnosti zvláštních povrchových skalních útvarů a neporušené přírodě si lokalita zaslouží vyšší míru pozornosti a stupeň ochrany.

Cílem této práce je vytvoření plánu péče o geologickou lokalitu Cikánský vrch, který by mohl posloužit jako podklad pro příslušné orgány státní správy a Agenturu ochrany přírody a krajiny České republiky.

2. REŠERŠE LITERATURY

Fyzicko-geografickou část oblasti objasňuje publikace Krajina Novohradských hor, kterou popisuje Kubeš a kolektiv (2004). Další publikace, která zachycuje tuto problematiku, je kniha Novohradské hory a Novohradské podhůří – příroda, historie, život (rok). Tato publikace ovšem nepopisuje pouze fyzicko-geografickou stránku této oblasti, ale zaměřuje se i na průmysl, zemědělství, dopravu, osídlení z hlediska historie, ale i současný život. Tato kniha byla vydána v roce 2006 a na vzniku se podílel kolektiv autorů, kteří do této vlastivědné publikace promítli svoje poznatky.

Geomorfologické členění popisuje Demek a Mackovčín (ed. 2006) v publikaci Zeměpisný lexikon: Hory a nížiny. Kniha vystihuje geomorfologické členění celé České republiky. Není zde pouze toto členění, ale i mapová příloha. Kniha je také doplněna např. o slovník významných vrcholů, hor a nížin, které se nacházejí na území České republiky.

Geologický vývoj a geologickou stavbu v Jižních Čechách zachycuje publikace Jihočeská vlastivěda. Neživá příroda (Chábera a kolektiv, 1985). Dále jsou v této knize popsány jednotlivé geomorfologické jednotky, klimatické poměry, půdní poměry, vodopis a chráněná přírodní území geologického charakteru. Dalšími autory, kteří tuto problematiku studují, jsou Pavlíček (2004) a Holubec (1990). Mezoformami periglaciálního zvětrávání v Novohradských horách se ve své práci zabývá Rypl (2005). Geomorfologické tvary a příčiny jejich vzniku popisuje Rubín a Balatka (1986).

Klimatické poměry popisuje Tolasz (2007) - Atlas podnebí ČR. V této publikaci se vyskytuje velké množství mapových a grafických podkladů, které jsou uspořádány v jednotlivých kapitolách. Dále publikace popisuje klimatické faktory a také charakteristiku hydrometeorologických jevů. Klimatickými poměry se také zabývá Křivancová (2004) a Vavruška (2006).

Hydrologickými poměry se ve svém díle zabývá Vlček (1984). V této publikaci lze naléznout všechny vodní toky a nádrže na území bývalé Československé republiky. V tomto lexikonu je podrobně rozpracováno - místo pramenu vodního toku, délka toku, plocha povodí, ústí povodí. Publikace obsahuje i hydrologickou mapu. Dalším autorem v tomto oboru je Lett (2004).

Pedologické poměry popisuje ve svém díle Tomášek (2000). V této publikaci se autor zabývá klasifikací půd, charakteristikou půdních typů, půdní biologii atd. Je zde i obrazová příloha půdních typů. Pedologickými charakteristikami se také zabývá Šefrna (2004).

Biogeografické poměry ve své publikaci popisuje Culek (1996). V tomto díle se dozvíme o dané terminologii v biogeografii. Autor zde popisuje metodu vymezení biogeografických regionů a také je charakterizuje.

Pro tvorbu plánu péče o lokalitu Cikánský vrch je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně lze nalézt samotný účel zákona a jeho ochrany, vymezení a popis důležitých pojmů a dále jsou zde stanoveny povinnosti při ochraně přírody a krajiny. Je zde přesně definován pojem zvláště chráněná území. Zvláště chráněná území jsou tedy národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Jednotlivé hlavy zákona se věnují každému zvláště chráněnému území subjektivně.

Dalším důležitým podkladem pro tuto práci byla vyhláška č. 64/2011 o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území. Tato vyhláška byla vydána Ministerstvem životního prostředí (dále jen MŽP). Tento dokument se zabývá obsahem plánů péče o jednotlivá zvláště chráněná území a dále i postupem jejich zpracování. Důležité informace poskytla také osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma. Tato osnova vznikla dle ustanovení § 38 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění a vyhlášky č. 64/2011 Sb.

Důležitými dokumenty pro tuto práci byly dále ještě vyhláška k zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, č. 395/1992 Sb., která byla vydána v roce 1992 MŽP a dále: „Metodika vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek“ (20.12.2012), která byla vydána MŽP. Další podstatnou publikací je Ochrana přírody a krajiny Číhař (1998).

3. METODIKA

Po výběru tématu mé bakalářské práce v roce 2012, jsem navštívila spolu s vedoucím bakalářské práce lokalitu Kuní hora (925 m n. m.), která se nachází v Novohradských horách cca 3,5 km východním směrem od Cikánského vrchu (806 m n. m.). Podrobným výkladem mi byly představeny tvary mrazového zvětrávání, které se vyskytují i na Cikánském vrchu a geomorfologické procesy, které probíhaly na území Novohradských hor. Tento výklad pro mě byl velkým přínosem.

Dále bylo velmi důležité prostudování literatury, která byla pro danou lokalitu dostupná. Podklady se týkaly nejen teoretické části práce, ale zvláště sloužily i ke tvorbě plánu péče, který je nejdůležitější částí této práce. S plánem péče souviselo především nastudování předpisů, vyhlášek a osnovy tvorby plánu péče. Jako důležitý podklad mi byly nápomocné i bakalářské práce (Martanová, 2011), (Ferdová, 2012) a diplomová práce (Kadubec, 2007).

Další kroky vedly k samotné návštěvě řešeného území Cikánského vrchu. Rekognoskace lokality proběhla na začátku podzimu roku 2012. Byla pořízena fotodokumentace dané lokality. Dále byl podrobně prozkoumán stav turistické infrastruktury. Stav některých částí turistické infrastruktury není úplně ideální, především z hlediska rozvoje přírody. Dále zde není dostatečný počet informačních tabulí, které by turisty s danou lokalitou podrobněji seznámily. Z tohoto důvodu jsou v závěru práce uvedeny dotační programy, které by mohly pomoci k vyhlášení oblasti přírodní památkou.

Po daném průzkumu a nastudování dané literatury další kroky vedly k sepsání teoretické části práce. Úvodní část je zaměřena na vymezení polohy sledované lokality. Informace o přesném umístění Cikánského vrchu byly získány z webových stránek Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního z poskytovaných map. Tato část obsahuje i mapu Jihočeského kraje, kde je lokalizován Cikánský vrch. Další část práce obsahuje fyzicko-geografické složky oblasti. Některé informace nejsou bohužel zaměřeny pouze na oblast Cikánského vrchu, ale na oblast Novohradských hor jako celku. Jelikož literatura popisuje především spíše celek Novohradských hor. Proto je tato část pojatá obšírněji, ale vybrané charakteristiky by měly posloužit k tomu, aby byl vytvořen obrázek o podmínkách, které se vyskytují i na Cikánském vrchu.

Po dokončení teoretického úvodu další kroky vedly k dalšímu prostudování všech dostupných dokumentů, které se této práci týkají. Jedná se především o zákon č. 114/1992 Sb. V tomto zákoně jsou přesně stanovené pojmy: zvláště chráněná území (dále jen ZCHÚ), chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO), národní parky (NP), národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), národní přírodní památky (NPP) a pojem přírodní památka (PP). Dále je pro tuto práci důležitá vyhláška č. 64/2011 Sb. Jedná se o vyhlášku o plánech péče, označování a evidenci chráněných území. Následně byl vypracován plán péče podle metodiky, která je v platná v souvislosti se zákony, které jsou uvedeny výše. Dle vzoru je tedy plán péče rozdělen do čtyř kapitol. Jsou jimi: Základní údaje o zvláště chráněném území, Rozbor stavu zvláště chráněného území, Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany, Plán zásahů a opatření a Závěrečné údaje.

V kapitole, která nese název Základní údaje o zvláště chráněném území, jsou charakterizovány základní údaje o území. Je zde vymezena sama oblast, která je předmětem ochrany, včetně jejího ochranného pásma. Tyto údaje byly získány z internetového serveru Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (<http://www.cuzk.cz>). Důležitou částí v této kapitole, je tabulka (Tab. 05), kde jsou popsány geomorfologické útvary, které se na Cikánském vrchu nachází. Údaje, které jsou v tabulce obsaženy, byly získány z diplomové práce (Kadubec, 2007).

V následující kapitole jsou charakterizovány jednotlivé fyzicko – geografické složky zájmové lokality. Dále je tato kapitola věnována historii využití území, vlivům lidské činnosti v čase, způsobů hospodaření v dané lokalitě a samozřejmě ochrana přírody. Údaje byly získány na krajském ředitelství Lesů ČR v Českých Budějovicích. Některé informace byly získány i od Lesní správy v Nových Hradech, ovšem nebyly kompletní. Některé údaje byly nedostačující. Část práce věnovaná popisu útvarů neživé přírody byla opět vypracována dle Rypl (2013) a Kadubec (2007).

Činnosti, které by měly být v dané lokalitě zakázány, jsou obsaženy v kapitole Plán zásahů. Dále jsou v této části práce vymezeny opatření, které by měly posloužit k lepšímu rozvoji navrhované přírodní památky.

Další část práce je zaměřena na finanční stránku realizace plánu péče. Tato část obsahuje i seznam použitých zdrojů a podkladů, které jsou podstatné pro zhotovení tohoto plánu.

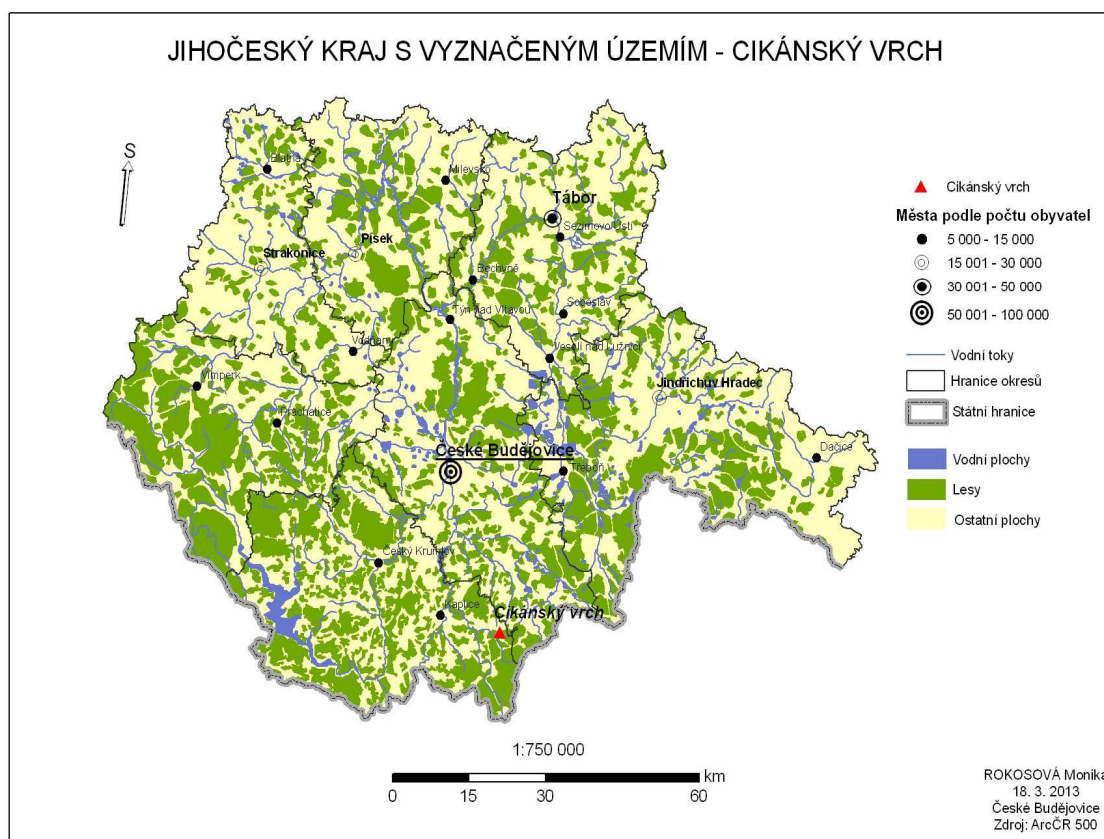
Dle Ferdové (2012) byla práce rozšířena o kapitolu, která nese název: Možnosti realizace plánu péče o přírodní památku Cikánský vrch. Jako podklad byly použity webové stránky Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu AOPK ČR. Dle tohoto zdroje je tato část práce doplněna o programy, které by mohly být použity pro potřeby vypracování plánu péče.

Poté jsem vypracovala mapové přílohy, které jsem v práci použila. V teoretické části jsem přílohy zpracovávala prostřednictvím ArcGIS 9.1. v licenci ArcView. Zdrojem dat byl geoportál <http://geoportal.gov.cz>. Dále jsem použila mapový portál Marushka, který je součástí webového rozhraní Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Tento portál byl využit v plánu péče. Geomorfologický plán lokality Cikánský vrch (Obr. 6) je převzat z práce Rypl (2013).

4. POLOHA A VYMEZENÍ OBLASTI

Z hlediska administrativního členění se Cikánský vrch (806 m n. m.) nachází v okrese Český Krumlov. Tento vrch spadá do katastrálního území Hartunkov. Cikánský vrch se nachází zhruba 2 km jihovýchodně od Benešova nad Černou.

Dle geomorfologického členění ČR (Demek, Mackovčín, 2006) je Cikánský vrch jedním z vrchů, který se nachází v okrsku Leopoldovská vrchovina. Další vrchy, které se v Leopoldovské vrchovině nachází, jsou Kuřský vrch (806 m n. m.), Jelení vrch (956 m n. m.) nebo Červený vrch (822 m n. m.). Tento okrsek je na východní straně oddělen okrskem, který nese název Žofínská hornatina, a můžeme zde najít známé body, jako např: Kuní hora (925 m n. m.), Vysoká (1034 m n. m.) nebo Myslivna (1040 m n. m.).

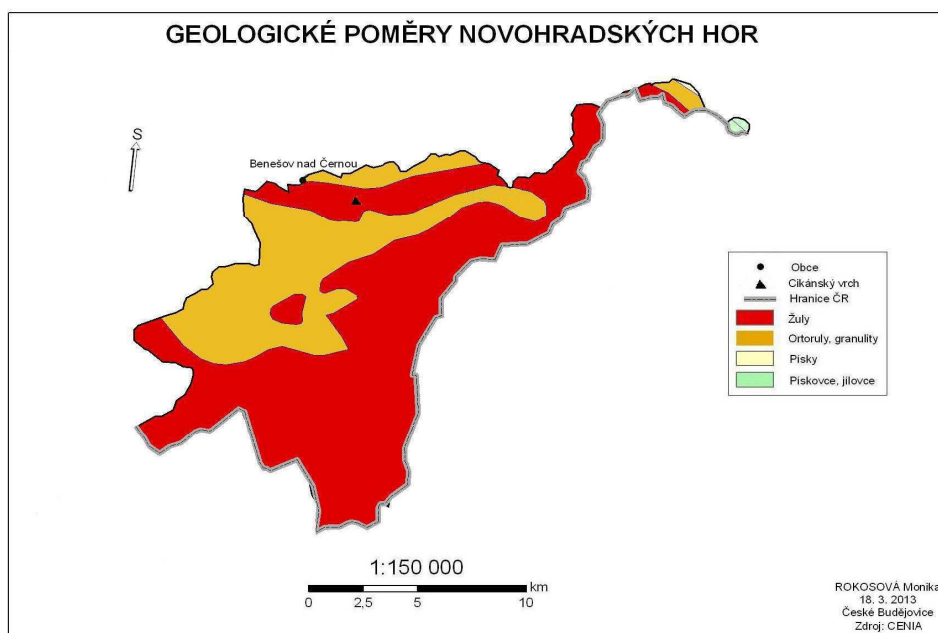
Obr. 01.: Orientační mapa s vyznačením území – Cikánský vrch

5. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO ÚZEMÍ V NOVOHRADSKÝCH HORÁCH

5.1. Geologické poměry

Novohradské hory a vlastně i celé Jižní Čechy mají skalní podklad tvořený moldanubikem. Jedná se o geologickou jednotku Českého masivu, která spadá do hercynské Evropy. (Chábera, 1972) Cikánský vrch je součástí moldanubického centrálního plutonu. A je tvořen granitem weinsberského typu. V Novohradských horách se můžeme setkat ještě s typem čimeřským a mrákotínským. Konkrétně granitoid weisberského typu je zabarven zhruba do šedivé barvy. (Pavlíček, 2004).

Oblast Novohradských hor byla ovlivněna tektonickými procesy orogeneze. Orogeneze byla ukončena hercynským vrásněním na konci prvohor (Holubec, 1990). V období mezi koncem prvohor až do konce druhohor byly Novohradské hory oblastí zvětrávání a odnosu hornin. Během druhohor a třetihor, dochází k rozčlenění povrchu a písky a štěrkopísky z tohoto období se dochovaly jen v nepatrném množství (např. okolí Trhových Svinů), (Pavlíček, 2004). V období třetihor dochází k prohloubení starších zlomových tektonických linií a vytváří se nové. Díky saxonské tektonice dochází k rozlámání starotřetihorního povrchu. Vytváří se zde hřbety a údolí. (Chábera, 1972). Ve čtvrtohorách je zde formována říční síť a v tomto období zde vznikají i významné geomorfologické tvary (Pavlíček, 2004).

Obr. 02.: Geologické členění Novohradských hor

5.2. Geomorfologické poměry

Novohradské hory podle geomorfologického členění České republiky spadají (v systému označení IB-3) do Hercynského systému, dále do subsystému Hercynská pohoří, provincie Česká vysočina, Šumavská subprovincie (označení I). Šumavská subprovincie je dále dělena na Českoleskou a Šumavskou oblast (IB). Šumavská oblast je rozdělena do čtyř celků – Šumava, Šumavské podhůří, Novohradské hory (IB-3) a Novohradské podhůří.

Tab. 01.: Geomorfologické členění Novohradských hor

Provincie	Subprovincie	Oblast	Celek	Podcelek	Okrsek
Česká vysočina	Šumavská subprovincie	Šumavská hornatina	Šumava		
			Šumavské podhůří		
			Novohradské hory	Pohořská hornatina	Leopoldovská vrchovina
				Jedlická vrchovina	Žofínská hornatina
			Novohradské podhůří		

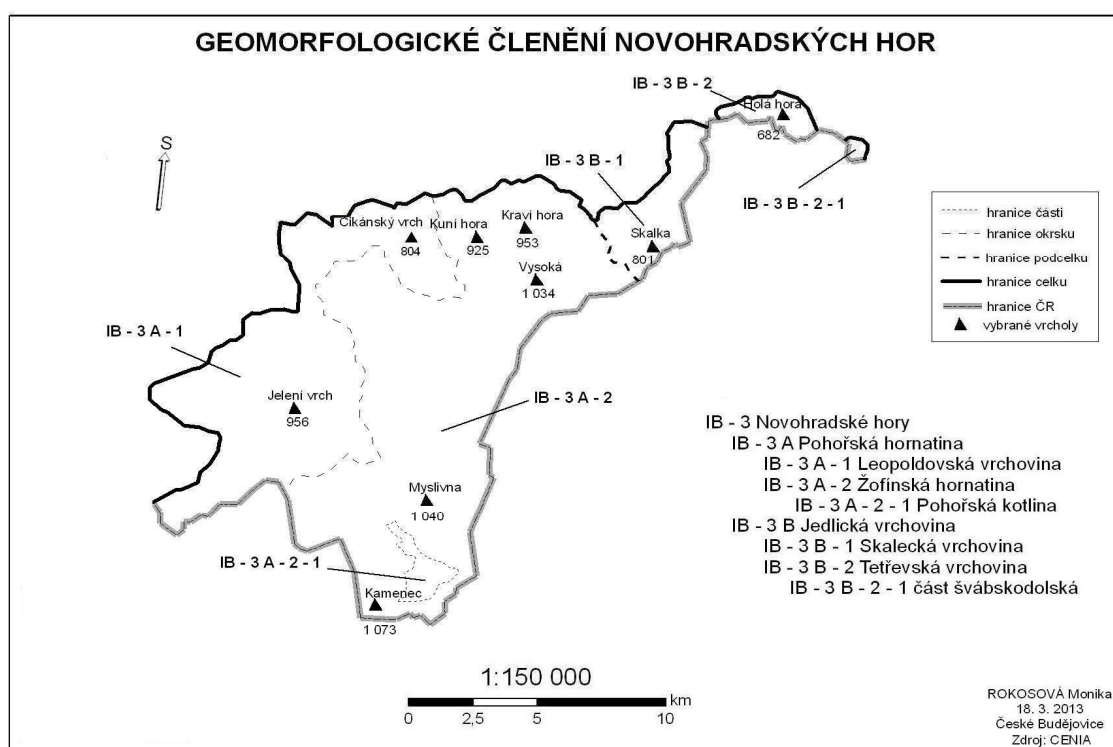
Zdroj: upraveno dle Demek, Mackovčín (2006)

Celek Novohradské hory (IB-3) lze dále rozdělit na Pohořskou hornatinu (IB-3A) a Jedlickou vrchovinu (IB-3B). V Pohořské hornatině se vymezují okrsky Leopoldovská vrchovina (IB-3A-1) a Žofínská hornatina (IB-3A-2) a Pohořská kotlina (IB-3A-2-1) jako část Žofínské hornatiny. (Demek, Mackovčín, 2006).

Podle Rypla (2013), se Novohradské hory nachází na východní straně Šumavské subprovincie. Jejich rozloha v České republice činí 162 km². Nejvyšší nadmořskou výšku na tomto území má vrchol Kamenec (1 072 m n. m.). Dalšími významnými vrcholy zde jsou vrcholy Myslivna (1040 m n. m.) a Vysoká (1034 m n. m.). Nejnižší bod na tomto území zaujímá ústí Pohořského potoka do Černé (594,3 m n. m.). Novohradské hory a Novohradské podhůří jsou od sebe odděleny výraznými vysokými zlomovými svahy. V této oblasti jsou zřejmé vysoké a nízké hřbety nebo i plochá úvalovitá údolí. Dále se zde nacházejí i hluboce zaříznutá údolí vodních toků např. Pohořský potok. Vrchol Cikánského vrchu je tvořen kryoplanační plošinou, která směřuje ze západu na východ. Materiál této plošiny, je zřejmě z dřívějšího toru, ze kterého zbylo skalní torzo. Dále na tuto plošinu navazují kamenná pole. Na jižních

svazích jsou zde vytvořeny mrazové sruby. Na západnějším srubu je dobře vyvinutá kryoplanační terasa, naopak na východnějším srubu je terasa vyvinutá špatně. (Rypl, 2004).

Tvary mrazového zvětrávání, které se tedy na Cikánském vrchu vyskytují jsou - kryoplanační terasa, skalní hradba, tory, mrazový srub a kamenná moře. Tyto útvary vznikly v pleistocénu mechanickým zvětráváním hornin (především působení mrazu). Mrazovým srubem se myslí skalní stupeň ve svahu. S mrazovým srubem se občas vytvoří kryoplanační terasa nebo skalní stěna od mrazového srubu může přejít do podoby kamenného (balvanového) moře. Terasa se vytvoří plošným odnosem hornin v době intenzivního mrazového zvětrávání. Z dalšího hlediska vývoje se můžou mrazové sruby měnit ve skalní hradby nebo v izolované skály. Skladní hradby jsou skalní výchozy, jejichž šířka převažuje nad výškou. Izolovaná skála neboli tor je specifikován tím, že jeho výška převažuje nad jeho šířkou. Tory i skalní hradby, jak jsou dnes známé, vznikají mrazovým zvětráváním dle systému puklin v horninách. Na povrchu útvarů mohou být zřetelné skalní mísy. (Rubín, Balatka, 1986, Goudie, Thomas, 2000).

Obr. 03.: Geomorfologické členění Novohradských hor

5.3. Klima

Novohradské hory (včetně Cikánského vrchu) podle podnebných podmínek řadíme do přechodného evropského typu. Klimatické podmínky na tomto území ovlivňují tyto faktory: zeměpisná šířka, vzdálenost od oceánu, orografie, cirkulace vzduchu. Jelikož Novohradské hory leží ve srážkovém stínu díky blízkosti Šumavy, tak je zde celkově nižší úhrn srážek. V zimním období při jihozápadním a jižním prouděním sem občas zasáhne alpský fén. To má za následek oteplení vzduchu a rozpouštění oblačnosti. Při severním proudění se Novohradské hory stávají návětrnou stranou. Vlivem tohoto proudění

se v letních měsících dostavuje větší oblačnost a četnější srážky (Křivancová, Vavruška, Tolasz, 2006).

Novohradské hory podle klimatického členění ČR řadíme do chladné oblasti CH7 (Quitt, 1971). Přičemž charakteristika oblasti CH7 je následující: „velmi krátké léto až krátké léto, mírně chladné a vlhké; přechodné období je dlouhé, mírně chladné jaro a mírný podzim; zima je dlouhá, mírná, mírně vlhká, s dlouhým trváním sněhové pokrývky“ (Křivancová, Vavruška, 2004). Dle Tolasze (2007) v knize Atlas podnebí Česka, jsou Novohradské hory zařazeny do mírně chladné oblasti C1.

V Novohradských horách se nachází velmi málo klimatologických stanic. Nejbližší stanicí od Cikánského vrchu je Hojná Voda (780 m n. m.). Český hydrometeorologický ústav zde umístil stanici (818 m n. m.), která sleduje parametry stavu ovzduší. Dále je také součástí programu tzv. automatického imisního monitoringu. (Křivancová, Vavruška, Tolasz 2006). Další charakteristiky jsou dostupné na internetové adrese <http://www.novohradky.info/klima.html>.

Průměrná roční teplota v Hojně Vodě se pohybuje okolo 6 °C. Nejstudenějším měsícem je leden, kdy je průměrná teplota -3,1 °C, ale s narůstající nadmořskou výškou teplota dále klesá a ve výšce 900 m n. m. mohou teploty přesáhnout -4 °C. Červenec je naopak nejteplejším měsícem, kdy je průměrná teplota 15,2 °C. Průměrné teploty v měsíci červnu jsou ovlivněny tzv. letním monzunem, kdy dojde k ochlazení.

V Novohradských horách se průměrné roční úhrny srážek pohybují v rozmezí 600-950 mm, opět je zde zřejmé, že s narůstající nadmořskou výškou se zvyšují i průměrné roční srážky. V Hojně Vodě je roční úhrn srážek 934 mm. Letní měsíce jsou pro oblast Novohradských hor nejdeštivějším obdobím. Spadne zde více než 40 %

veškerých celoročních srážek. V zimním období zde spadne pouze 12 – 15 % celoročního množství srážek, což je ovlivněno prouděním od jihozápadu a západu. (Rypl, 2011). V této oblasti bývá zaznamenáno zhruba 25 dní s bouřkou. Mezi květnem a srpnem bývá nejvíce dnů s bouřkou, naopak nejméně mezi listopadem a únorem (Křivancová, Vavruška 2004). Roční úhrn sněhových srážek v oblasti Novohradských hor je zhruba 130 mm. Nejvíce sněhových dnů je zaznamenáno v měsíci lednu (7-9). Pojmem sněhový den rozumíme den: „kdy za 24 hodin spadne aspoň 0,1 mm sněhu, sněhu s deštěm, sněhových a námrazových krupek, krupice nebo ledových jehlic přepočtených na mm.“ (Rypl, 2012)

Dle Křivancová, Vavruška, Tolasz (2006) byla průměrná rychlost větru (měřeno v různých obdobích) nejvyšší v únoru: 4,8 m/s. Vítr v Novohradských horách vane směrem od západu a jihozápadu. Největřnější období je zhruba v prvním čtvrtletí roku (leden, únor, březen a duben). Průměrná roční rychlost větru je v Hojně Vodě 3,6 m/s.

5.4. Hydrologické poměry

V oblasti Novohradských hor pramení významné jihočeské řeky. Jsou to následující řeky: Malše, Stropnice, Černá a z části řeka Lužnice.

Malše je vůbec nejvýznamnější řekou v této oblasti. Pramen řeky Malše se nachází na úpatí hory Viehberg v Rakousku. Dále tento tok ústí do řeky Vltavy v Českých Budějovicích. Malše odvodňuje větší část Novohradských hor. Její délka na území České republiky je 89,3 km a plocha povodí činí 979,1 km². Důležitými přítoky Malše jsou Černá a Stropnice. (Lett,2006)

Řeka Černá pramení opět na území Rakouska, přibližně u osady Schwarza. Tento tok ústí dále do řeky Malše. Délka toku v České republice je 26,5 km. Plocha povodí je 148,2 km². Černá odvodňuje centrální část oblasti Novohradských hor. Významným přítokem pro tuto řeku je Pohořský potok (Vlček, 1984; Lett, 2006).

Další důležitou řekou v Novohradských horách, je řeka Stropnice. Stropnice pramení přímo v této oblasti (úpatí Vysoké) a ústí do řeky Malše. Je vůbec nejdůležitějším přítokem do řeky Malše. Odvodňuje z části Novohradské hory a jejich podhůří, ale dále také část Třeboňské pánve. Stropnice má délku 54 km a plocha povodí je 400,4 km². Tento tok má spoustu významných přítoků – Svinenský potok, Žárský potok (přítoky z levé strany) a Veverský potok, Vyšenský potok (přítoky z pravé strany). Ovšem nejdůležitějším přítokem řeky Stropnice je Svinenský potok, jehož délka je 29,3 km a plocha povodí je 128,9 km² (Lett,2006).

Jak už bylo zmíněno, z části zde zaujímá místo i řeka Lužnice. V této oblasti ale zaujímá důležitou plochu. Řeka Lužnice pramení opět v Rakousku. Délka toku je zde 6,2 km a plocha povodí je 16,27 km² (Lett, 2006).

V Novohradských horách se nachází spousta rybníků (nejvíce v povodí Stropnice, ale i v povodí Malše). V západní a jihozápadní části u Pohořského potoka je relativně velká koncentrace menších rybníků (např. Pytlíkův rybník). Dalšími důležitými rybníky v této oblasti jsou rybníky na Vyšenském potoce, Žárský rybník nebo rybníky v povodí Svinenského potoka (Lett,2006).

Novohradské hory jsou důležitou oblastí z hlediska pitné vody. Je zde kvalitní zásobárna pitné vody. Z části i podzemní vody. V roce 1979 byl vodohospodářský význam této oblasti podpořen i legislativně. Toto území bylo vyhlášeno jako Chráněná oblast přirozené akumulace vod (tzv. CHOPAV). Podle nařízení je omezeno

zmenšování lesních pozemků, odvodňování v oblasti, těžba nerostů a rašeliny, výstavby výkrmů, skladů ropných látek, tepelných i průmyslových závodů. Ukládání radioaktivních látek je zde zcela nepřijatelné. Je zde vytvořen puklinový systém podzemních vod, který ovšem není tak vydatný. Z hlediska minerálních pramenů je území chudé (Lett, 2006).

Důležité je zmínit, že na sledovaném území se nacházejí i umělé vodní toky. Slouží především jako náhony k hydroelektrárnám, nebo jako náhony k mlýnům (např. mlýnský náhon na řece Stropnici mezi Byňovem a Borovany). Nebo dále slouží jako obtokové stoky kolem rybníků – ochrana před protržením hrází (Lett, 2006).

Dále v Novohradských horách byly vybudovány tzv. klauzury. Klauzury jsou vodní nádrže, budované zhruba ve druhé polovině 18. Století, za účelem akumulace vody, která byla důležitá v době plavení dřeva. Nejdůležitější klauzurou je především Pohořský rybník (Lett, 2006).

5.5. Půdní poměry

V Novohradských horách půdy vznikly v období čtvrtohor. Jen některé části hor vznikly v holocénu (mladší čtvrtohory). Přerušila se pedogeneze, což má za příčinu chladné podnebí. Na území Novohradských hor převládají kambizemě. Vznikají především svahovým procesem pevných hornin na tomto území. Jedná se o půdy, které jsou mělké neboli středně hluboké (Šefrna, 2006). V Novohradských horách jsou v největším zastoupení zonální a azonální typy půd. A největší část z hlediska půdních druhů, zabírá hlinitopísčité půdní druh (Tomášek, 2000).

Obecně na vzniku a vývoji půd v Novohradských horách měli zásluhy tyto půdotvorní činitelé: klima, matečná hornina, reliéf, voda, biota, činnost člověka a samozřejmě čas. Vlastnosti matečné horniny mají vliv na hloubku, skeletovitost, množství živin a texturu půd. Matečnou horninu nemají pouze organozemě, což jsou například rašeliniště, která se v Novohradských horách také nacházejí (Šefrna, 2006). Na Cikánském vrchu najdeme granit weinsberského typu (Rypl, 2013). Dalším faktorem je půdní voda, která ovlivňuje obsah minerálních a organických látek, které se v půdě vyskytují. Člověk na tomto zájmovém území zasahuje minimálně. Nejsou zde příhodné podmínky pro hospodaření, jelikož značnou část území zabírají lesní půdy. Reliéf zde také značně ovlivňuje půdní poměry. Reliéf také působí na rostlinstvo, které následně ovlivňuje půdy (Šefrna, 2006).

5.6. Biogeografie

Cikánský vrch z hlediska biogeografického můžeme řadit do erosibiřské podoblasti Holarktidy. Zájmová oblast je součástí biogeografické provincie středoevropských listnatých lesů. (Matoušková, 2004, Ferdová 2012). Nejmenší individuální jednotkou v biogeografickém členění jsou tzv. bioregiony (Rypl, 2013). Přičemž Cikánský vrch spadá do Novohradského bioregionu, který má shodné hranice s geomorfologickým celkem Novohradské hory (Culek a kol., 1996; Matoušková, 2004, Ferdová 2012).

Podle Culka a kol., 2006, je v Novohradských horách nejvíce zastoupen jedlovo – bukový vegetační stupeň. A ve vyšších nadmořských výškách je to stupeň smrkovo – jedlovo – bukový. V současnosti zde převažují smrkové monokultury (i na Cikánském vrchu). Dále jsou zde k vidění horské bučiny, květnaté bučiny, podmáčené smrčiny a rašeliniště. Dle Ferdové (2012) a Matouškové (2004), se zde díky činnosti člověka vyskytují různá nepůvodní rostlinstva a pozměněná lesní společenstva. Na tomto území je 76% neobhospodařených luk a pastvin.

5.6.1. Fytogeografie

Na Cikánském vrchu jak uvádí Rypl (2013) se vyskytují především smrkové monokultury. Nalezneme zde však břízu bělokorou, buk lesní a jedli bělokorou ve vrcholových částech. Dle Soldána (2006) patří Cikánský vrch do smrkovo – jedlovo – bukového vegetačního stupně. Vývoj flóry v zájmové oblasti byl ovlivněn především v holocénu. Vznikly zde tyto vegetační stupně: dubový, bukovo – dubový, bukový, jedlo – bukový, smrkovo – jedlovo – bukový. Ovšem po zásahu člověka zde dochází k odlesňování a vysazují se zde rychle rostoucí dřeviny (smrk). Tímto zásahem dochází ke druhové změně lesa.

Na Cikánském vrchu můžeme z rostlinstva nejčastěji nalézt smrk ztepilý (*Picea abies*), jedli bělokorou (*Abies alba*), buk lesní (*Fagus silvatica*). Smrková monokultura ovlivňuje i bylinné patro. Proto se zde nejvíce vyskytuje brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), kapraď osténkatá (*Dryopteris carthusiana*), řeřišnice trojlistá (*Cardamine trifoliata*), pryskyřník omějolistý (*Ranunculus aconitifolius*) a náprstník červený (*Digitalis purpurea*), (Soldán, 2006, Ferdová 2012, vlastní průzkum oblasti)

5.6.2. Zoogeografie

V oblasti Novohradských hor se nachází spousta živočišných druhů. Ve Svinenském potoce žije perlorodka říční (*Margaritana margaritifera*) a na různých místech můžeme nalézt i kriticky ohroženou mihuli potoční (*Lampetra planeri*). Savci zde mají relativně slušné zastoupení. Jsou to: jelen evropský (*Cervus elephus*), rejsek horský (*Sorex alpinus*), myšivka horská (*Sicista betulina*), ježek západní (*Erinaceus europaeus*), netopýr severní (*Eptesicus nilssoni*), vydra říční (*Lutra lutra*). Ze zástupců plazů se v této oblasti nejvíce vyskytují ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*) a zmije obecná (*Vipera berus*), (Culek a kol. (1996), Matoušková (2004), Soldán (2006), Martanová (2011) a Ferdová (2012).

V rámci soustavy Natura 2000 byla na území Novohradských hor vyhlášena Ptačí oblast Novohradských hor. Vyhlášení proběhlo především kvůli ochraně jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*) a datlíka tříprstého (*Picoides tridactylus*). Dále se v této lokalitě vyskytují: tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), tetřev hlušec (*Tetrao mogallus*), sýc rousný (*Aegolius funereus*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), kos horský (*Turdus torquatus*), holub douphák (*Columba oenas*) a lejsek malý (*Ficedula parva*), (Ferdová, 2012).

5.7. Ochrana přírody a krajiny

Lokalita Cikánský vrch je nedílnou součástí Přírodního parku (PP) Novohradské hory, které ještě přes dlouhotrvající průtahy nebyly vyhlášené Chráněnou krajinnou oblastí (dále jen CHKO). PP Novohradské hory byl vyhlášen v roce 1998 Okresním úřadem v Českých Budějovicích. Následně v roce 1999 takto postupoval úřad v Českém Krumlově. V roce 2003 byly ovšem tyto dokumenty nahrazeny Nařízením Rady Jihočeského kraje o PP Novohradské hory (Matoušková, 2004, Ferdová, 2012).

Úsilí o to, aby se dané území stalo CHKO, probíhá již od roku 1964. Snaha o vyhlášení stále trvá a jsou zpracovány všechny dokumenty i výzkumy potřebné k vyhlášení. Novohradské hory jakožto Přírodní park mají výměru 237,84 km². Hlavním důvodem pro vyhlášení tohoto území jako CHKO je zachování krajinného rázu území (Ferdová, 2012).

Dle § 8 zákona 289/1995 Sb. o lesích a o změně a doplnění některých zákonů jsou definovány lesy se zvláštním určením, které s touto prací souvisí. „Jsou to takové lesy, které nejsou ochrannými, ale nacházejí se na území národních parků a národních přírodních rezervací (od. 1, c). Do kategorie lesů zvláštního určením lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. Jde o lesy v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách“ (odst. 2, a). V současnosti se toto hledisko týká i území Cikánského vrchu.

6. PLÁN PÉČE O PŘÍRODNÍ PAMÁTKU CIKÁNSKÝ VRCH – NÁVRH NA VYHLÁŠENÍ

Plán péče o přírodní památku Cikánský vrch návrh na vyhlášení na období 2014 – 2023

Foto 01

6.1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉM ÚZEMÍ

6.1.1. Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	
kategorie ochrany:	III. – přírodní památka
název území:	Cikánský vrch
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	
orgán, který předpis vydal:	
číslo předpisu:	
datum platnosti předpisu:	
datum účinnosti předpisu:	

6.1.2. Údaje o lokalizaci území

kraj:	Jihočeský
okres:	Český Krumlov
obec s rozšířenou působností:	Kaplice
obec s pověřeným obecním úřadem:	Kaplice
obec:	Benešov nad Černou
katastrální území:	Hartunkov

6.1.3. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území

Tab. 02.: Katastrální území: 602400 Hartunkov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
268/4		Lesní pozemek	Pozemek určený k plnění funkcí lesa	10001	687874	101725
Celkem						101725

LV 10001 – vlastnické právo náleží obci Benešov nad Černou

Ochranné pásmo

Tab. 03.: Katastrální území: 602400 Hartunkov – navrhované OP

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
268/4		Lesní pozemek	Pozemek určený k plnění funkcí lesa	10001	687874	76009
Celkem						76009

Dle zákona 114/1992 Sb. je pro zvláště chráněná území možné vymezení ochranného pásma, které slouží jako ochrana před působením rušivých vlivů. Zde není ochranné pásmo vyhlášené, proto je dle zákona automaticky předmětem ochrany oblast, která je ve vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ. Výměry parcel PP a OP byly získány a vypočteny pomocí webového rozhraní Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního z webového portálu Marushka.

6.1.4. Výměra území a jeho ochranného pásma

Výměry jednotlivých ploch a parcel byly vypočítány na základě tabulek 02 a 03.

Tab. 04.: Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
Lesní pozemky	10,2	7,6		
Vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
Trvalé travní porosty				
Orná půda				
Ostatní zemědělské pozemky				
Ostatní plochy			nepłodná půda	
			ostatní způsoby využití	
Zastavěné plochy a nádvoří				
Plocha celkem	10,2	7,6		

6.1.5. Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park

chráněná krajinná oblast:

jiný typ chráněného území: Přírodní park Novohradské hory

CHOPAV Novohradské hory

Natura 2000

ptačí oblast: Ptačí oblast Novohradské hory

evropsky významná lokalita:

6.1.6. Předmět ochrany ZCHÚ

V zájmové lokalitě Cikánského vrchu se vyskytují unikátní geomorfologické útvary. Dle Metodiky inventarizačních průzkumů maloplošných ZCHÚ, může být předmětem ochrany takové území, které má jedinečnou a nenahraditelnou přírodní hodnotu. Z hlediska Cikánského vrchu lze mluvit o tvarech neživé přírody. Přesněji se na tomto území nachází skalní hradby, kamenná moře, mrazové sruby a další kryogenní mezoformy. Z geologického hlediska jsou vyjmenované mezoformy tvořené žulou weinsberského typu.

Cikánský vrch je tvořen jen jedním vrcholem, dosahujícím nadmořské výšky 806 m n. m. Předmět ochrany tohoto vrcholu podrobně stanovuje níže uvedená tabulka.

Tab. 05.: Předmět ochrany ZCHÚ – současnost

Útvar	Geologická charakteristika	Popis útvaru
Kryoplanační plošina	Žula weinsberského typu	Vrcholová část směrem na východ (80x75m)
Kryoplanační terasa		Z svah 60x25 m (zasahuje až do S svahu)
Skalní hradba		Z polovina zaobleného hřbetu 30 m dlouhá a 8 m vysoká
Kamenné pole		Z svah 200x150 m
Puklinová jeskyně		
Mrazový srub		Mrazový srub (30x12 m) omezuje Z hranu kryoplanační plošiny, S svah mrazový srub pospolu pravděpodobně s exfoliační klenbou 50x12 m, J svah 13x8 m
Kamenné moře		J svah 300x120 m
Tor		Z svah 2 tory oddělené od sebe mrazovým zářezem o šířce 2-5 m, větší tor (2x5x8)
Exfoliační klenba		S svah silně zvětřalá a je součástí mrazového srubu (50x12 m)

zdroj: upraveno dle KADUBEC (2007)

Údaje uvedené v tabulce číslo 05 odpovídají uvedeným rozměrům:

- DÉLKAxŠÍŘKA (kamenná moře, kryoplanační plošiny,..)
- DÉLKAxVÝŠKA (exfoliační klenby či mrazové sruby)
- DÉLKAxŠÍŘKAxVÝŠKA (skalní hradby či tory)

6.1.7. Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

Navrhovaná PP není v překryvu s žádnou EVL, ale je v překryvu s Ptačí oblastí Novohradské hory.

6.1.8. Cíl ochrany

Cílem ochrany je zajistit zachování jedinečného a přírodního rázu území. Především se jedná o výjimečné geomorfologické tvary, které se v zájmové lokalitě nachází. Jsou to například již zmíněná kamenná moře, kryoplanační plošiny, skalní hradby a další jiné. Důležité je i zachování přirozeného lesního porostu.

6.2. ROZBOR STAVU ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉHO ÚZEMÍ S OHLEDEM NA PŘEDMĚT OCHRANY

6.2.1. Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Cikánský vrch se nachází v Jihočeském kraji, spadá do okresu Český Krumlov, pod obec s rozšířenou působností Kaplice. Konkrétně se nachází v katastrálním území č. 602400 Hartunkov.

Hlavním důvodem ochrany je do současnosti zachovalý ráz neživé přírody. Kryogenní mezoformy jsou tvořeny žulou weinsberského typu. Na již vzniklé tvary působily různé procesy. Například kongelifrakce, která dala za vznik skalním hradbám nebo mrazovým srubům. Kamenná moře byla vytvořena procesem soliflukce, který uvede svahy do pohybu. (Martanová, 2011).

Geologie a geomorfologie

Podklad Novohradských hor je tvořen moldanubikem, což je geologická jednotka Českého masivu. (Chábera, 1972). Cikánský vrch je součástí moldanubického centrálního plutonu. A je tvořen granitem weinsberského typu. (Pavlíček 2004)

Dle Demek, Mackovčín (2006) se celek Novohradské hory (IB-3) z geomorfologického hlediska člení na dva základní podcelky: Pohořskou hornatinu (IB-3-A) a Jedlickou vrchovinu (IB-3B). Dále je Pohořská hornatina tvořena okrsky Leopoldovská vrchovina (IB-3A-1) a Žofínská hornatina (IB-3A-2). Cikánský vrch

spadá do okrsku Leopoldovská vrchovina. Do tohoto okrsku dále spadají například Jelení vrch (956 m n. m.) a nebo Kuřský vrch (806 m n. m.).

Dle Rypl (2006) je vrchol Cikánského vrchu tvořen kryoplanární plošinou, která je ve směru ze západu na východ. Na tuto plošinu dále navazují kamenná moře. A na jižních svazích jsou vyvinuty i mrazové sruby.

Klima

Novohradské hory, jako celek a tím pádem i lokalitu Cikánský vrch, řadíme z hlediska podnebných podmínek do přechodného Středoevropského typu. Jelikož Novohradské hory leží ve srážkovém stínu Šumavy, tak je zde úhrn srážek nižší. V zimním období je pro tuto oblast typické lehké oteplování a roztrhávání oblačnosti. Příčinou je alpský fén, který sem díky jihozápadnímu a jižnímu proudění zasahuje. (Křivancová, Vavruška, Tolasz, 2006).

Novohradské hory spadají do chladné oblasti (CH7). Tato oblast je vyznačuje krátkým a mírně chladným létem, mírně chladným jarem a mírným podzimem. Zima je zde naopak dlouhá a relativně vlhká. (Quitt, 1971)

V Hojně vodě probíhá základní měření hydrometeorologických prvků. Tato klimatologická stanice leží v nadmořské výšce 818 m n. m. Alespoň tyto údaje posloužily k přehledu podmínek, které se vztahují i na Cikánský vrch. Průměrná roční teplota je v Hojně vodě 6,1°C. Průměrné roční úhrny srážek dosahují 934 mm. Roční úhrn sněhových srážek v Novohradských horách je cca 130 mm. Průměrná roční rychlost větru je 3,6 m/s. (Rypl, 2013)

Hydrologie

Cikánský vrch je řazen do povodí Malše. Tato řeka odvodňuje velkou část území Novohradských hor. Severovýchodní svahy Cikánského vrchu jsou odvodňovány Svinenským potokem. Tento potok je významným přítokem Malše. Severozápadní a severní svahy jsou odvodňovány Rychnovským potokem. Jižní svahy jsou odvodňovány bezejmenným tokem. (Rypl, 2013).

V Novohradských horách se nachází i velké množství rybníků. Relativně důležité rybníky se nachází v povodí již zmíněného Svinenského potoka. Dále jsou Novohradské hory jako celek významnou oblastí zdrojů pitné vody. (Lett, 2006)

Půdní poměry

V oblasti Novohradských hor převládají kambizemě, které vznikají svahovým procesem pevných hornin na tomto území. Matečnou horninou Cikánského vrchu je granitoid weinsberského typu. Na vznik půd v této oblasti mají podíl především právě zmíněný granitoid a klima. Dále samozřejmě vývoj půd ovlivnili tito činitelé: reliéf, voda, biota, činnost člověka a samozřejmě čas. Obecně mají vlastnosti matečné horniny vliv na hloubku, skeletovitost, množství živin a texturu půd. (Šefrna, 2006).

Biogeografie

Cikánský vrch je biogeograficky řazen do eurosibiřské podoblasti Holarktiny, dále do biogeografické provincie středoevropské listnaté lesy. Z vegetačních stupňů převažuje 5. jedlovo – bukový a ve vrcholových partiích 6. smrkovo – jedlovo – bukový. V současnosti na Cikánském vrchu převažují smrkové monokultury. (Matoušková, 2004; Ferdová, 2012).

Z rostlinných druhů můžeme na Cikánském vrchu nalézt smrk ztepilý (*Picea abies*), jedli bělokorou (*Abies alba*), buk lesní (*Fagus silvatica*). Dále se zde z hlediska bylin nejvíce vyskytuje brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), kaprad' osténkatá (*Dryopteris carthusiana*), řeřišnice trojlistá (*Cardamine trifoliata*), pryskyřník omějolistý (*Ranunculus aconitifolius*) a náprstník červený (*Digitalis purpurea*), (Soldán, 2006, Ferdová 2012, vlastní průzkum oblasti). Z živočišných druhů se na Cikánském vrchu vyskytují jelen evropský (*Cervus elephus*), rejsek horský (*Sorex alpinus*), myšivka horská (*Sicista betulina*), ježek západní (*Erinaceus europaeus*) a další. [Culek a kol. (1996), Matoušková (2004), Soldán (2006), Martanová (2011) a Ferdová (2012)].

6.2.2. Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti i budoucnosti

a) ochrana přírody

Cikánský vrch je součástí Přírodního parku Novohradské hory. Přírodní park byl vyhlášen v roce 2000. Další ochranné prostředky zde zatím jinak použity nebyly. Na území Cikánského vrchu se vyskytují plochy se zbytky původních bukových porostů. Tyto plochy, dle §8 zákona č. 289/1995 Sb. Zákon o lesích, by mohly v budoucnu patřit do kategorie „lesů se zvláštním určením, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním.“

b) lesní hospodářství

Cikánský vrch z historických pramenů spadal do lesního celku Horní Hvozd, o kterém byly zmínky již v 18. století. Dále na území Cikánského vrchu probíhá podrobný způsob hospodaření, který má za cíl obnovit přirozenou skladbu lesa. V roce 2007 na tomto území proběhla větrná bouře Kyrill, která zde vyvrátila relativně velké množství stromů.

c) zemědělské hospodaření

V současnosti zde probíhá tzv. mulčování, které má zabránit především erozi půdy. Mulčování je zemědělská technika, při které se rovnoměrně po povrchu rozprostře drť z dřevin nebo odpad ze sklizně. Tato technika zabraňuje prorůstání nežádoucích rostlin a zároveň je dobrým ochranným prvkem svahů proti vodní i větrné erozi.

d) myslivost

Zájmové území spadá do honitby Kraví hora. Organizační jednotkou je LS Nové Hrady. V současnosti je myslivost uskutečňována dle potřeby.

g) rekreace a sport

Významným prvkem pro zájmovou lokalitu je turistika. Z nedaleké obce Benešov nad Černou vede červená turistická stezka přes Zaječí vrch, rozcestí Věrtelce na

Cikánský vrch a dále pokračuje přes Kuní horu k obci Hojná Voda. Cikánský vrch je relativně vyhledávanou lokalitou, především kvůli geomorfologickým tvarům, které se zde vyskytují. Žádná rekreační zařízení ani sportovní areály se zde nevyskytují.

6.2.3. Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

- Lesní hospodářský plán s platností od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2013
- Ochrana vodních zdrojů v CHOPAV Novohradské hor

6.2.4. Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

6.2.4.1. Základní údaje o lesích

Tab. 06.: Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	14 – Novohradské hory
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHC Nové hrady
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	cca 10,2
Období platnosti LHP (LHO)	2004 - 2013
Organizace lesního hospodářství	Lesní správa Nové Hradky
Nižší organizační jednotka	Revír Hojná Voda

Tab. 07.: Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 14 – Novohradské hory				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
6Y	Skeletová smrková bučina			
6N	Kamenitá kyselá smrková bučina			
6V	Vlhká smrková bučina			
Celkem				100 %

Tab. 08: Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkrat- ka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	Picea abies		82		
JD	Abies alba		1,3		
MD	Larix decidua		1,2		
BO	Pinus sylvestris		9		
Listnáče					
BK	Fagus sylvatica		2,2		
OLZ	Alnus alnobetula		0,5		
BR	Betula pendula		3,8		
Celkem			100 %	-----	-----

6.2.4.2. Základní údaje o útvarech neživé přírody

Cikánský vrch je tvořen vrcholovým zaobleným hřbetem, který je protažený ve směru Z-V. Na Tento zaoblený hřbet navazují denudační svahy, které mají v horní části sklon nad 20° a v nižší části mají sklon mezi 10-20°. (Kadubec, 2007).

Samotný vrchol Cikánského vrchu je tvořen kryoplanační plošinou. V západní části této plošiny se nachází skalní torzo. Západní hrana kryoplanační plošiny je ohraničena mrazovým srubem. Dále je pod tímto mrazovým srubem vytvořena kryoplanační terasa. Tuto zmíněnou terasu dále ohraničuje další mrazový srub. Západním směrem od kryoplanační terasy se rozprostírá kamenné pole. (Kadubec, 2007).

V západní části vrcholového hřbetu je vytvořena skalní hradba. Tato skalní hradba je relativně vysoká a blízko ní se nachází dva tory. V minulosti byly tyto tory spolu se skalní hradbou spojené v jeden útvar. Nad oběma tory se nachází kryoplanační terasa. Tuto terasu opět ohraničuje další mrazový srub. (Kadubec, 2007).

6.2.5. Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

Od roku 2000 je Cikánský vrch součástí Přírodního parku Novohradské hory. Tato oblast jako celek je turisty méně navštěvována. Z historického hlediska se jednalo o území, které bylo součástí zakázaného hraničního pásma, a vstup turistům sem byl zakázán. V současnosti přichází o toto území opětovný zájem turistů. Proto je důležité tuto oblast chránit a zachovat tak krajinný ráz i pro další generace.

6.3. PLÁN ZÁSAHŮ A OPATŘENÍ

6.3.1. Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

6.3.1.1. Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Tab. 09.: Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů
1	Les hospodářský	6Y, 6N, 6V
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin		
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)	
6Y	SM (82), JD (1,3), MD (1,2), BO (9), BK (2,2), OLZ (0,5), BR (3,8)	
6N		
6V		
Porostní typ A		
Smíšené dřeviny		
Základní rozhodnutí		
Hospodářský způsob (forma)		
Výběrný (Podrostní)		
Obmýті	Obnovní doba	
140	30-40	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty		
Postupné obnovování přirozené druhové skladby lesa, bez zásahů lidí.		
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií		
Využití přirozené skladby, ponechání přirozenému vývoji, výsadba chybějících druhů dřevin.		
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ponechat přirozenému vývoji		
Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií: poničení tvarů neživé přírody		
Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií		
Poznámka		
Dávat pozor při provádění nutných zásahů, aby nedošlo k poškození útvarům neživé přírody. A dále dbát na to, aby nedošlo k poškození půdního pokryvu.		

b) péče o útvary neživé přírody

V navrhovaném ZCHÚ Cikánský vrch a jejím ochranném pásmu nesmí probíhat žádná činnost, která by jakkoli poškodila útvary neživé přírody.

6.3.1.2. Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) útvary neživé přírody

Na základě zjištěných informací a návštěvě zájmové lokality bych doporučovala:

- Umístění tabulí se zákazem vstupu na skalní útvary.
- Obnova původní druhové skladby lesa.
- Zákaz vstupu mimo vyznačené turistické stezky.
- Vhodné umístění odpadkových košů.
- Odklizení popadaných stromů na turistické trase.

6.3.2. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

V oblasti ochranného pásma se také nachází některé další kryogenní mezoformy, proto je také nutné zajistit šetrné lesní hospodářství (omezení těžby dřeva), tak aby byl ráz krajiny zachován.

6.3.3. Zaměření a vyznačení území v terénu

Dle vyhlášky 64/2011 Sb. je nutné provedení geodetického zaměření a vyznačení hranic, jelikož se jedná o přírodní památku.

6.3.4. Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Navrhovala bych úpravu směrového vedení současné turistické stezky. Některé úseky jsou v těsnosti skalních útvarů a právě díky tomu by mohlo docházet k poškození těchto přírodních úkazů člověkem. Z hlediska bezpečnosti bych doporučovala v některých místech trasu zpevnit.

6.3.5. Návrhy na vzdělávací využití území

Doporučovala bych umístění nových informačních tabulí především ke skalním útvarům, které by turisty seznámily s jejich vznikem a vývojem. A dále bych tyto tabule doplnila i o příslušné poznávací mapy.

6.3.6. Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Inventarizační průzkum geomorfologických tvarů již v navrhovaném ZCHÚ proběhl. Proběhl zde i botanický a zoologický inventarizační průzkum. Z hlediska vyhlášení této lokality jako PP, bych doporučovala průzkumy aktualizovat.

6.4. ZÁVĚREČNÉ ÚDAJE

6.4.1. Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Geodetické zaměření území		
- 5000,- Kč/1 ha zaměřeného území = 10,2*5000	-----	51 000,-
Výroba a instalace informační tabule		
- 10 000,-Kč/1 ks, výroba a montáž = 3*10 000	-----	30 000,-
Pruhové značení a instalace hraničníků		
- nátěr, osazení plastových hraničních mezníků = komplet	-----	15 000,-
Tabule se státním znakem (2 ks)		
- 1000,-Kč/1 ks, výroba a montáž = 2*1000	-----	2 000,-
Přeznačení turistické stezky		
- odstranění starého nátěru, nový nátěr	-----	2 000,-
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	100 000,-
Opakované zásahy		
Obnova pruhového značení a oprava hraničníků		
- nátěr, osazení plastových hraničních mezníků	1 100,-/5 let	
Opakované zásahy celkem (Kč)	1 100	2 200,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	102 200,-

6.4.2. Použité podklady a zdroje informací

BALATKA, B., KALVODA, J. (2006): Geomorfologické členění reliéfu Čech. Kartografie Praha, a. s., Praha. 79 s.

ČÍHAŘ, M. (1998): Ochrana přírody a krajiny I. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Univerzita Karlova, Praha. 229 s.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P., et al. (2006): Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny. AOPK ČR, BRNO. 584 s.

DUDÁK, V. (ed.) (2006). Novohradské hory a Novohradské podhůří. Příroda, historie, život. Baset, Praha, 848 s.

FERDOVÁ, J. (2012): Přírodní památka Kuní hora v Novohradských horách - charakteristika, návrh ochrany a plánu péče. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 66 s.

CHÁBERA S. et al. (1972): Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří. Rozpravy Pedagog. fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, č. 10. 109 s.

KŘIVANCOVÁ, S., VAVRUŠKA, F. (2004): Podnebí Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. 79 – 93 s.

KŘIVANCOVÁ, S., VAVRUŠKA, F., TOLASZ, R. (2006): Podnebí. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset. Praha. 89 – 98 s.

KADUBEC, J. (2007): GPS mapování geomorfologicky zajímavých lokalit Novohradských hor. Diplomová práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 90 s.

KUBEŠ, J. (ed.) (2004): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky Krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 160 s.

LETT, P., ŠVEHLA, J., CHRASTNÝ, V. (2004): Povrchové vody Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 94 – 122.

MARTANOVÁ, M. (2011): Návrh na typologii ochrany vybraných, nejzajímavějších kryogenních forem reliéfu v oblasti Novohradských hor. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 73 s.

PAPÁČEK, M. (ed.) (2004): Biota Novohradských hor: modelové taxony, společenstva a biotopy. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 304 s.

QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Studia geographica 16, Academia, Geografický ústav ČSAV, Brno. 73 s.

RUBÍN, J., BALATKA, B., et al. (1986): Atlas skalních, zemních a půdních tvarů. Academia, Praha, 388 s.

RYPL, J. (2005): The current geomorphological research in the Novohradské Mountains. *Miscellanea geographica*. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, č. 11, s. 93-102.

RYPL, J. (2006a): Geomorfologie. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. s. 39 – 46.

RYPL, J. (2006b): Vymezení a poloha. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda - historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř - Baset, Praha. s. 13 – 16.

RYPL, J., KADUBEC, J. (2007): Mesoforms of the relief in the northern part of the Novohradské Hory Mts. *Silva Gabreta*, Vimperk, č. 13, s. 259-268.

RYPL, J. (2012): Reliéf Pohořské hornatiny (Novohradské hory) se zaměřením na rozšíření kryogenních tvarů. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně. 148 s.

SOLDÁN, T. (2006): Biogeografie. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. s. 99 - 104

ŠEFRNA L. (2004): Půdy Novohradských hor. In: Kubeš J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 46-56.

TOLASZ, R., a kol. (2007): Atlas podnebí Česka, ČHMÚ, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 255 s.

VLČEK, Z. (1984): Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Academia, Praha. 316 s.

VOPÁLKOVÁ, A. (2004): Osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma schválenou MŽP 29. září 2004 pod č. j. M/100856/04

Zákon č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny Osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma schválenou MŽP 29. září pod č. j. M/100856/04.

Vyhláška o plánech péče, označování a evidenci chráněných území. Sbírka zákonů č. 64/2011.

Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.

Zásady kategorizace maloplošně zvláště chráněných území a metodika vyhlášení zvláště chráněných území v kategorii přírodní rezervace a přírodní památka (2009).

Elektronické zdroje:

Novohradské hory [online]. [cit. 2012-02-18].

<http://www.novohradky.info/klima.html>

Katastrální mapa: k. ú. 602400 Hartunkov [online]. [cit. 2012-03-13].

<http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=2EDA9E08&MarQParam0=637677331&MarQParamCount=1&MarWindowName=nahlizenidokn>

6.4.3. Seznam použitých zkratk

EVL – evropsky významná lokalita

CHKO – chráněná krajinná oblast

CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod

KN – katastr nemovitostí

LV – list vlastnictví

OP – ochranné pásmo

PO – ptačí oblast

PP – přírodní památka

SLT – soubor lesních typů

ZCHÚ – zvláště chráněné území

6.4.4. Plán péče zpracoval

Rokosová Monika, Bratřice 3, Pacov 39501

Datum zpracování: 2013

Konzultant: Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

6.4.5. Přílohy

Mapové přílohy:

Obr. 04.: Orientační mapa s vyznačením území (s. 44)

Obr. 05.: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma (s. 45)

Obr. 06.: Geomorfologický plán lokality Cikánský vrch (806 m n.m.) (s. 46)

Tabulky:

Tab. 02.: K. ú.: 602400 Hartunkov – navrhované PP (s. 27)

Tab. 03.: K. ú.: 602400 Hartunkov - navrhované OP (s. 27)

Tab. 04.: Výměra území a jeho ochranného pásma (s. 28)

Tab. 05.: Předmět ochrany ZCHÚ - současnost (s. 29)

Tab. 06.: Základní údaje o lesích (s. 34)

Tab. 07.: Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů (s. 34)

Tab. 08: Porovnání přirozené a současné skladby lesa (s. 35)

Tab. 09.: Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů (s. 37)

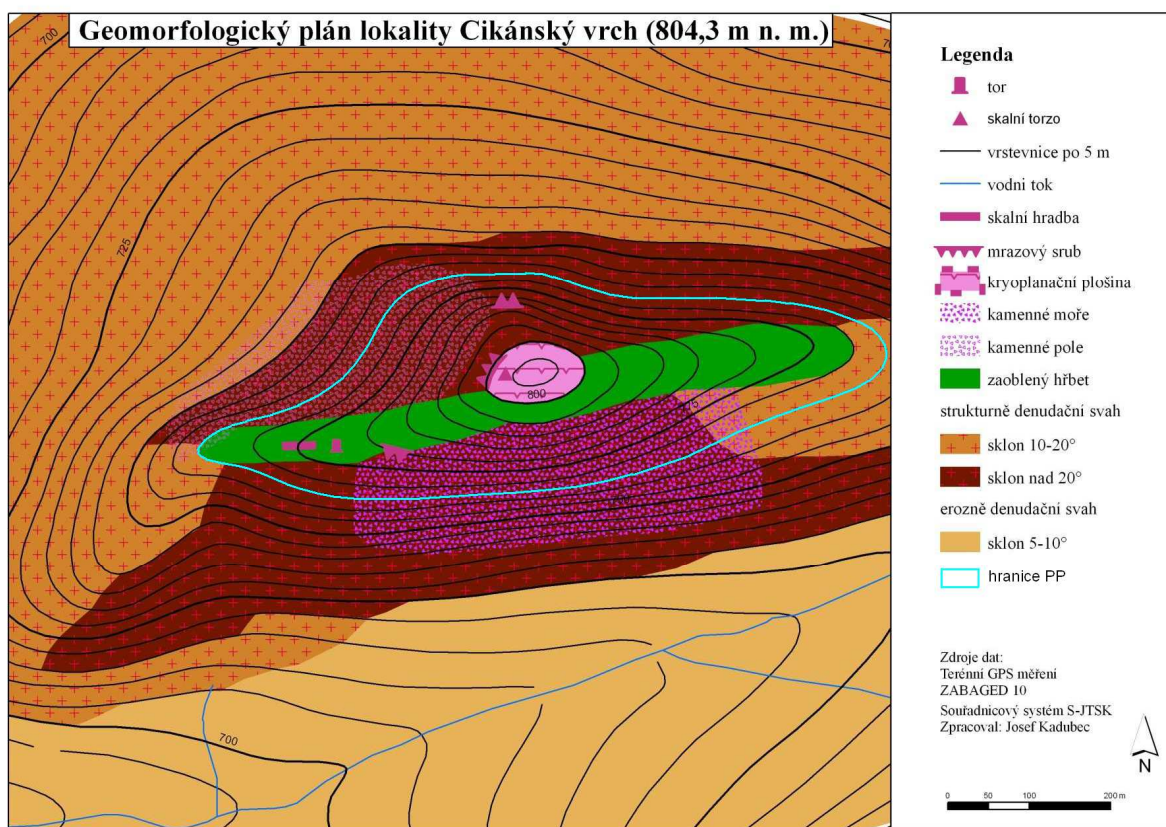
Tab. 10.: Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (s. 39)

Tab. 11.: Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich (s. 47)

Mapové přílohy:

Obr. 04.: Orientační mapa s vyznačením území

Obr. 05.: Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Obr. 06.: Geomorfologický plán lokality Cikánský vrch (806 m n.m.)

Tab. 11.: Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

Označení plochy nebo objektu	Název	Výměra plochy (ha)	Stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče*	Doporučený zásah	Naléhavost**	Termín provedení	Interval provádění
1	Vrcholová část	1,9	- Kryogenní formy - kryoplanační plošina, skalní torzo, mrazový srub	výsadba původních druhů dřevin, odklizení popadaných stromů, umístění tabule se zákazem vstupu na kryogenní tvary	2. stupeň – zásah vhodný		
2	Strukturně denudační svahy	8,3	- Kryogenní formy – mrazové sruby, skalní hradba, tory - Svahové formy – rozsáhlé kamenné moře a kamenné pole	výsadba původních dřevin	3. stupeň – zásah odložitelný		

* Dlouhodobým cílem je zachování všech tvarů v daných plochách.

** Stupně naléhavosti jsou užity dle následujícího členění:

1. stupeň - zásah naléhavý (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah vhodný,
3. stupeň – zásah odložitelný

7. MOŽNOSTI REALIZACE PLÁNU PÉČE O PŘÍRODNÍ PAMÁTKU CIKÁNSKÝ VRCH

Můj výběr dotačních programů je závislý na potřebách k této práci, které poslouží k realizaci tohoto plánu péče. O tyto programy mohou zažádat jak fyzické, tak i právnické osoby, dále veřejnoprávní korporace, příspěvkové organizace a občanská sdružení. Tyto programy nalezneme na internetových stránkách AOPK ČR. Finance k realizaci nejčastěji poskytuje Ministerstvo životního prostředí.

Regulace nepůvodních a invazních druhů dřevin:

Tento program je zaměřen na regulaci, dalo by se říci, že i na případnou likvidaci, nepůvodních invazních druhů dřevin, které nepatří do přirozené skladby rostlin v dané lokalitě. Toto opatření může být dotováno mezi 75 – 100%.

Ochrana výsadeb a přirozeného zmlazení:

Tento program se zaměřuje na ochranu nových výsadeb, které by díky zvěři jinak neměly možnost svého dalšího růstu. Toto opatření obsahuje ochranu dřevin před loupáním nebo okusem od lesní zvěře, za použití různých oplocenek nebo umělohmotných krytů. Tento program je dotován mezi 90 – 100%.

Zlepšování druhové skladby lesních porostů:

Toto opatření se zaměřuje na obnovu původních dřevin, které byly postupem času nahrazeny za tzv. monokulturní dřeviny. V současnosti na území Cikánského vrchu probíhá podrobný způsob hospodaření, který má za cíl obnovit přirozenou skladbu lesa.

Opatření proti erozi:

Tento program je zaměřen na působení větrné a vodní eroze, které na danou lokalitu negativně působí. V současnosti zde probíhá tzv. mulčování, které má zabránit především erozi půdy. Mulčování je zemědělská technika, při které se rovnoměrně po povrchu rozprostře drť z dřevin nebo odpad ze sklizně. Tato technika zabraňuje prorůstání nežádoucích rostlin a zároveň je dobrým ochranným prvkem svahů proti vodní i větrné erozi.

Turisticky značené cesty, naučné stezky v ZCHÚ a návštěvnická infrastruktura:

Zde je opatření zaměřeno na stav turistických cest a stezek. Za cíl si tento program bere obnovu a údržbu těchto cest. Dále informovanost pro turisty prostřednictvím informačních tabulí. Podpora zde dosahuje mezi 90 – 100%.

Využití k přírodě šetrných technologií:

Tento program je zaměřen k ochraně přirozené přírody. Zaměřuje se na využití takové techniky, která by do přirozené krajiny nikterak nezasahovala a nepoškozovala ji. Výše podpory se pohybuje mezi 75 – 100%.

Budování a údržba lesnické infrastruktury:

Tento program je charakteristický tím, že se věnuje opravě účelových lesnických komunikací. Došlo by například ke zlepšení dopravní dostupnosti k opečovávání lesních pozemků. Zažádat o tuto dotaci může AOPK ČR nebo Správa NP. Podpora dosahuje až 100% krytí, avšak při žádosti podanou právnickou osobou, nesmí částka přesáhnout hranici 1 000 000 Kč.

8. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo vytvoření plánu péče pro lokalitu Cikánský vrch dle platné metodiky pod č. j. M/100856/04 z roku 2004 ve znění pozdějších předpisů. Plány péče jsou vypracovávány na základě ustanovení § 38 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a v platném znění vyhlášky 64/2011. Jelikož se plán péče zpracovává na období deseti až patnácti let, tak jsem tento plán navrhla na období let 2014 – 2023. Jelikož se jedná o ZCHÚ, kde se nachází i les, měl by se tedy plán přizpůsobit platným lesním hospodářským plánům, nebo lesním hospodářským osnovám. V mé práci jsou tyto údaje nedostačující, z důvodu špatné spolupráce s lesní správou v Nových Hradech, proto je nutné některé související neposkytnuté údaje doplnit.

Návrh plánu péče o tuto danou lokalitu může posloužit určitým orgánům k vyhlášení této lokality za přírodní památku. Dotčeným orgánem tedy v tomto případě může být odbor životního prostředí Krajského úřadu v Českých Budějovicích nebo Agentura ochrany přírody a krajiny. A to z důvodu, že vymezené území se nenachází v žádné chráněné krajinné oblasti ani v národním parku.

Nejdůležitějším cílem plánu péče je zachování krajinného rázu nejen po dobu současnou, ale především pro následující generace. Na Cikánském vrchu je spousta tvarů neživé přírody, které by měly být dostatečně chráněny. Ovšem nejen tyto útvary, ale příroda a její krásy vůbec. Proto by měly být zamezeny jakékoli činnosti, které by toto přírodní bohatství ničily, poškozovaly nebo negativně ovlivňovaly. V této práci jsem zmínila, že turistická trasa by měla být směrově upravena a zpevněna a to především z důvodu ochrany vyskytujících se kryogenních tvarů, přes které trasa vede. Dalším cílem by měla být ochrana dřevin, které byly původní složkou krajiny. Dále je důležité v lokalitě rozmístit výstražné tabule, které by zakazovaly vstup na útvary neživé přírody, čímž by se zamezilo poškozování těchto útvarů člověkem. A v poslední řadě by zde měly být rozmístěny také informační tabule, které by s danou lokalitou návštěvníky seznámily a naplnily tak jejich očekávání.

Z těchto a mnoha dalších uvedených důvodů jsem se v bakalářské práci zaměřila na opatření, která by měla pomoci zajistit uchování krás živé i neživé přírody. Dále by mohla tato práce posloužit jako podklad k vyhlášení této dané lokality jako přírodní

památky. A z hlediska Novohradských hor jako celku by mohlo dojít také k dalšímu vyhlášení např. na stupeň národního parku.

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- BALATKA, B., KALVODA, J. (2006): Geomorfologické členění reliéfu Čech. Kartografie Praha, a. s., Praha. 79 s.
- CULEK, M. a kol. (1995): Biogeografické členění České republiky. ENIGMA, Praha. 347 s.
- ČÍHAŘ, M. (1998): Ochrana přírody a krajiny I. Územní ochrana přírody a krajiny v České republice. Univerzita Karlova, Praha. 229 s.
- DEMEK, J. et al. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Academia, Praha. 584 s.
- DEMEK, J., MACKOVČIN, P., et al. (2006): Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny. AOPK ČR, BRNO. 584 s.
- DUDÁK, V. (ed.), (2006): Novohradské hory a Novohradské podhůří. Příroda, historie, život. Baset, Praha, 848 s.
- FERDOVÁ, J. (2012): Přírodní památka Kuní hora v Novohradských horách - charakteristika, návrh ochrany a plánu péče. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 66 s.
- GOUDIE, A., THOMAS, S. G. D. (2000): The dictionary of physical geography. Oxford. 610 s.
- CHÁBERA, S., NEKOVÁŘ, F., KUČERA, S., OŠMERA, S. (1972): Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, č. 10. 109 s.
- CHÁBERA S. et al. (1972): Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří. Rozpravy Pedagog. fakulty v Č. Budějovicích, Řada přírodních věd, č. 10. 109 s.
- CHÁBERA, S. (1985): Jihočeská vlastivěda. Neživá příroda. Jihočeské nakladatelství, České Budějovice. 269 s.
- CHÁBERA, S. (1998): Fyzický zeměpis jižních Čech. Přehled geologie, geomorfologie, horopisu a vodopisu. Jihočeská univerzita, České Budějovice. 139 s.
- KŘIVANCOVÁ, S., VAVRUŠKA, F. (2004): Podnebí Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. 79 – 93 s.
- KŘIVANCOVÁ, S., VAVRUŠKA, F., TOLASZ, R. (2006): Podnebí. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. 89 – 98 s.

KADUBEC, J. (2007): GPS mapování geomorfologicky zajímavých lokalit Novohradských hor. Diplomová práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 90 s.

KUBEŠ, J. (ed.) (2004): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. 160 s.

KUČERA, S. (1972): Půdní poměry. In: Chábera S. (ed.): Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, č. 10, Pedagogická fakulta, České Budějovice. s. 73-77.

LETT, P., ŠVEHLA, J., CHRASTNÝ, V. (2004): Povrchové vody Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 94 – 122.

MARTANOVÁ, M. (2011): Návrh na typologii ochrany vybraných, nejzajímavějších kryogenních forem reliéfu v oblasti Novohradských hor. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, katedra geografie. 73 s.

MATOUŠKOVÁ, M. (2004): Biogeografie, aktuální biota a ochrana přírody a krajiny Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 123 – 135.

NEKOVÁŘ F. (1972): Poměry hydrologické. In: Chábera S. (ed.): Přírodní poměry Novohradských hor a jejich podhůří. Rozpravy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, Řada přírodních věd, č. 10, Pedagogická fakulta, České Budějovice. s. 17 - 34.

PAPÁČEK, M. (ed.) (2004): Biota Novohradských hor. Modelové taxony, společenstva a biotopy. Jihočeská univerzita, České Budějovice. 304 s.

PAVLÍČEK, V. (2004): Geologie Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 9 - 45.

QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. *Studia geographica* 16, Academia, Geografický ústav ČSAV, Brno. 73 s.

RUBÍN, J., BALATKA, B., et al. (1986): Atlas skalních, zemních a půdních tvarů. Academia, Praha. 388 s. RYPL, J. (2004): Geomorfologie Novohradských hor. In: Kubeš, J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 56 – 78.

RYPL, J. (2005a): The current geomorphological research in the Novohradské Mountains. In: Dokoupil, J., Mentlík, P. (eds.): *Miscellanea Geographica* 11. Západočeská univerzita, Plzeň. s. 93-102.

RYPL, J. (2005b): Mezoformy periglaciálního zvětrávání ve vybraných vrcholových lokalitách české strany Novohradských hor. Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Comenianae – Geographica (supplementum) No. 3. Univerzita Komenského, Bratislava, 3. s. 524-535.

RYPL, J. (2006a): Geomorfologie. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. s. 39 – 46.

RYPL, J. (2006b): Vymezení a poloha. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda - historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř - Baset, Praha. s. 13 – 16.

RYPL, J. (2006c): Horopis. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda - historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř - Baset, Praha. s. 47 – 50.

RYPL, J., KADUBEC, J. (2007): Mesoforms of the relief in the northern part of the Novohradské Hory Mts. Silva Gabreta, Vimperk, č. 13, s. 259-268.

RYPL, J. (2012): Reliéf Pohořské hornatiny (Novohradské hory) se zaměřením na rozšíření kryogenních tvarů. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně. 148 s.

SOLDÁN, T. (2006): Biogeografie. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. s. 99 – 104.

SUMMERFIELD, M. (1991): Global geomorphology. University of Edinburgh, Edinburgh. 537 s.

ŠEFRNA L. (2004): Půdy Novohradských hor. In: Kubeš J. (ed.): Krajina Novohradských hor. Fyzicko-geografické složky krajiny. Jihočeská univerzita, České Budějovice. s. 46-56.

ŠEFRNA L. (2006): Půdy. In: Kolektiv autorů: Novohradské hory a Novohradské podhůří, příroda – historie – život. Nakladatelství Miloš Uhlíř – Baset, Praha. s. 58 – 62.

TOLASZ, R., a kol. (2007): Atlas podnebí Česka, ČHMÚ, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 255 s.

TOMÁŠEK, M. (2000): Půdy České republiky. Český geologický ústav, Praha. 68 s.

VLČEK, Z. (1984): Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Academia, Praha. 316 s.

VOPÁLKOVÁ, A. (2004): Osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma schválenou MŽP 29. září 2004 pod č. j. M/100856/04.

Zákon č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny.

Osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma schválenou MŽP 29. září pod č. j. M/100856/04.

Vyhláška o plánech péče, označování a evidenci chráněných území. Sbírka zákonů č. 64/2011.

Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.

Zásady kategorizace maloplošně zvláště chráněných území a metodika vyhlásování zvláště chráněných území v kategorii přírodní rezervace a přírodní památka (2009).

Elektronické zdroje:

Biomonitoring [online]. [cit. 2012-02-18].

<http://www.biomonitoring.cz/ptaci-oblasti.php?ptaciOblastID=1000081447>

Elektronický taxonomický klasifikační systém půd ČR [online]. [cit. 2012-03-03].

<http://klasifikace.pedologie.czu.cz/>

Finanční nástroje péče o krajinu – AOPK ČR [online]. [cit. 2012-03-25]

<http://www.dotace.nature.cz/>

Katastrální mapa: k. ú. 602400 Hartunkov [online]. [cit. 2012-03-13].

<http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=2EDA9E08&MarQParam0=637677331&MarQParamCount=1&MarWindowName=nahlizenidokn>

Novohradské hory [online]. [cit. 2012-02-18].

<http://www.novohradky.info/klima.html>

Novohradské hory [online]. [cit. 2012-03-13].

<http://www.mezistromy.cz/cz/les/prirodni-lesni-oblasti/novohradske-hory>

Příběh Novohradských hor [online]. [cit. 2012-02-18].

<http://www.antikomplex.cz/clanek/46-pribeh-novohradskych-hor/>

10. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

ČÚZK – Český úřad zeměměřický a katastrální

ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav

EVL – evropsky významná lokalita

CHKO – chráněná krajinná oblast

CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod

KN – katastr nemovitostí

LHO – lesní hospodářské osnovy

LHP – lesní hospodářský plán

LV – list vlastnictví

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NPP – národní přírodní památka

NPR – národní přírodní rezervace

OP – ochranné pásmo

PO – ptačí oblast

PP – přírodní památka

PR – přírodní rezervace

SLT – soubor lesních typů

ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

ZCHÚ – zvláště chráněné území

11. SEZNAM MAPOVÝCH, TABULKOVÝCH A FOTOGRAFICKÝCH PŘÍLOH

Mapové přílohy:

Obr. 01.: Orientační mapa s vyznačením území – Cikánský vrch (s. 13)

Obr. 02.: Geologické poměry Novohradských hor (s. 14)

Obr. 03.: Geomorfologické poměry Novohradských hor (s. 16)

Tabulky:

Tab. 01.: Geomorfologické členění Novohradských hor (s. 15)

Fotografie:

Foto 01.: Vrcholová část Cikánského vrchu (s. 25)

Foto 02.: Tor na severozápadním svahu (s. 58)

Foto 03.: Pohled na Cikánský vrch (s. 59)

Foto 04.: Skalní hradba (s. 59)

Foto 05.: Skalní torzo (pravděpodobně zbytky toru) (s. 60)

Foto 06.: Kamenné moře (s.60)

Foto 02.: Tor na severozápadním svahu

Foto 03.: Pohled na Cikánský vrch

Foto 04.: Skalní hradba

Foto 05.: Skalní torzo (pravděpodobně zbytky toru)

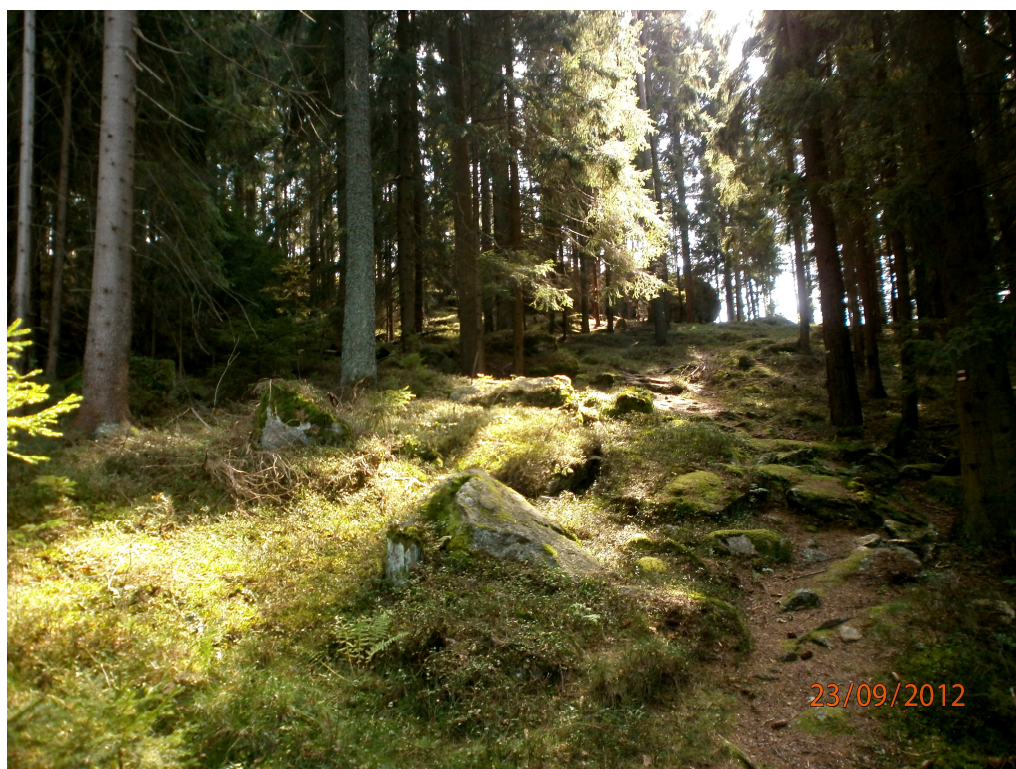

Foto 06.: Kamenné moře